

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kn.
félévre . . . 6 „
negyedévre . . . 3 „
Egy szám ára: 24 fr.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutcza 6. sz. a.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.
Hirdetés ára:

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölve 14 fr.
többször közölve 10 fr.
Bélyegdíj: külön 60 fr.

Tartalom: Egyházszertet—pártküzdelem. (Dixi) — Belmissziói feladatok. — Az ismétlő iskola. (Kottler Ottó, körlelkész.) — Szabályrendeletek és utasítások a dunántúli egyházkerületben. (Ötödik közlemény.) Kund Samu. — Irodalom. — Belföld. — Vegyesek.

Egyházszertet—pártküzdelem.

Mind a politikai, mind a társadalmi, mind az egyházi téren nagyon természetes dolog, hogy az egyházszertiek, egytörekvésűek tömörülnek; mert hiszen ez uton könnyebben és biztosabban valósíthatják eszméiket, czélzataikat. A pártalakulás a milyen természetes tehát, ép oly jogos is. Müvelt ember ezt nemcsak rossz néven nem veszi, hanem örül neki, mert az ilyen pártalakulás élénkíti a közéletet, eszmeharczot idéz elő, melynek végeredménye az ügyek megvilágítása, a felfogás tisztázása, egy szóval a közügynek java.

Csak az esetben lesz a pártalakulás veszélyessé és károsná, ha jogosult körén túl lép, a haza és egyház érdekeit beléfojtja a pártérdekbe, minek eredménye azután nemcsak a közérdek elhanyagolása a pártérdek rovására, hanem a különböző pártok férfainak egymás ellen való agyarkodása, személyes gyűlölködés, élvezhetetlen társadalmi viszonyok.

Fájdalom, hogy minálunk, kivált egyházunk terén, az evang. egyház jellemével, feladatával, az egyházszertiek eszményi hivatásával teljesen össze nem férő ily tulzás emelkedik érvényre olyannyira, hogy ma-holnap a komoly, higgadt munkát az egyház érdekében kifejtett pozitív cselekvőséget lehetlenné teszi a pártszellem zsarnoki uralma.

Sokat emlegetjük az egyházunk vesztére törő külső és belső ellenségeket. Elmondjuk, hogy a tulnyomó anyagi erővel, köztekintélyvel rendelkező római katholicizmus minden téren hadi rendbe sorakozik, tömörül, s mert tudjuk azt, hogy azon kiegyenlíthetlen ellentétnél fogva, mely a róm. kath. egyház és evang. egyházunk között fennáll, az ő ereje a mi hanyatlásunk, az ő diadala a mi vesztünk: hangoztatjuk minálunk is az erők tömörülésének szükségét. Elmondjuk, hogy kivált a vallás szabad gyakorlatát biztosító törvény szentesítésének esetén a külső szervezettség összetartó erejét nélkülöző egyházunk

van leginkább veszélyeztetve, hogy a szekták szétporlasztó hatása alatt leginkább a mi egyházunk fog szenvedni s hangoztatjuk, hogy itt az ideje teljes erővel mindenkinek hozzálátni az evang. hit és Urunk Idvezítőnk iránt élő szeretet oly felköltésére, a mint azt igaznak ismert és vallott ág. hitv. evang. hitfelfogásunk, tanításunk eszközölheti. Elmondjuk, hogy egyházunk benső életében a politikai nézetek betolakodása, a nemzetiségi viszály meggyökerezése a közönyösség ijesztő mérvű növekedése ma-holnap nemcsak ország-világ előtt csufos helyzetet teremt, hanem magát az egyház létét is kérdésessé teszi s ép azért ohajtjuk, hogy a politika száműzessék egyházunkból, a békülékenység szelleme honosíttassék meg, a nemzetiségi küzdelemnek vége szakadjon. Elmondjuk mindezt s a sok jámbor óhajtásnak a vége mégis a ziláltság, a pártszenvédély fokozódása, az ellentétek kiélesítése.

Jelszó melylyel pártküzdelmünk jogosultságát támogatjuk, van elég. Egyik az igaz, hamisítatlan Lutheri hit megőrzésére, fentartására és biztosítására csatolja fel a kardot és harczol nem is az ellenkező vélemény vagy eltérő felfogás ellen, hanem mindjárt kiszemeli az egyént is, a kit támadjon, az intézvényt, a mely nem tetszik. Ennek ellenében más a protestantizmus szent hagyományát, a meggyöközés és tudomány szabadságát védelmezi, oly dühvel, oly kiméletet nem ismerő élességgel, mintha legalább is ez elvek halálos ítéletét kellene távol tartania. A politikának behurczolását az egyházi életbe egy párt sem fogadja el saját művének és mégis a magyar nemzeti és tót nemzetiségi párt minden mozdulatából a politikai szempontok és irányok sugároznak ki. Hozzájárul még ha valahol, akár a közigazgatásban, akár az igazságszolgáltatásban egynek vagy másnak nézete szerint hiba esett, a mi emberi gyarlóságunk mellett igen gyakran megesik, nem jön eszébe senkinek, hogy komoly higgadt megbeszéléssel jóvá is lehetne tenni a hibát, hanem nagy bátorsággal neki esnek egymásnak, mossák szapulják egymást, még

pedig rendesen oly modorban, hogy a szenny megmarad, a becsület azonban elkopott.

Ha ily viszonyok között és ily eljárás mellett a pártküzdelemnek férfiai mégis azt hangoztatják, hogy ők szeretik egyházukat s annak javát munkálják, ez nem lehet más, mint vagy önámítás a párt-szenvedély által elfogult ítélőképesség következtében, vagy másoknak megtevesztésére való törekvés, párt esetleg magánérdekből.

Hogy mennyit ér az a nevetségig menő gyermekes okozása az ellenpártnak, midőn elmondják: te vagy a hibás, te kezdted el, te okoztad a bajt: azt minden komoly férfiú nagyon könnyen megítéli ha egybeveti a visszavonásból származó hátrányt, az ily egymásra tuszakolás leginkább hiúságszülte öngazolással.

Ki olajat önt a tüzre s mégis azt állítja, hogy oltani akar, megérdemli a kacaját, melyet állítása kelt; ki javítani akar a felfedezett bajon s gyógyítani akarja a fájó sebet s a mellett éles késsel csakis szaporítja a fájdalmat és piszkálja a sebet, az vagy nem tudja mit tesz, vagy tetszelegve művében nem törődik az eredménnyel s vétkek önteltséggel követeli a maga számára az elismertetést akkor, midőn eljárása inkább kárhuztatást, mint dicséretet érdemel.

Egyházi pártküzdelmeink s férfainak azon állítása, hogy ők az egyházat szeretik; s szeretik úgy, hogy a harcztűzét növelik, nem fogadható el. A szeretet Pál apostoli rajzából (I. Korintus 13.) nincs sem bennök, sem eljárásukban egy hajszálnyi vonás sem. Ki nem tud tűrni, szenvedélyét fékezni, szeretetének megszentelő erejével diadalmaskodni a sértődöttségen, ki ellenfelében csak a rosszat, az elítélendőt látja; ki azt hiszi, hogy midőn az esetleg megrovást érdemlő tényt ostorozza, azt csakis kárhuztatással teheti s nincs „a vessző mellett az alma”: az annak az egyháznak szeretetéről, az iránt az evang. lutheránus egyház iránt érzett hűségről, melynek alapelve az Isten előtt és nem önmagunk előtt való igazoltság, ne beszéljen.

A mit a fentebbiekben elmondtam, elmondtam azt a jelen egyházi pártviszonyok és pártemberek megfigyelése nyomán, nem azért, mintha másoknak akarnék útmutatást adni, vagy irányt szabni. Ettől nagyon távol állok. De elmondtam azért, mert egyedül azt tartom az egyházszeretet elfogadható kritériumának, evangéliomi lelkületű keresztyénhez méltó eljárásnak. Egy párt körében is megtehető, hogy nem az ellentétek kiélesítését, hanem azoknak elsimitását; ne a hibák rideg megrovását, de azoknak javítását; ne az intézvények elítélését, esetleg meghurczolását, hanem azoknak fejlesztését Urunk Idvezítőnk szeretetében munkáljuk hiven, munkáljuk odaadással.

Lehet nagy bátorság a talált visszaéléseket fent és lent, ellenfeleinkben ostorozni; de nem kisebb bátorság a bátraknak gunyosolyát nyugodtan, a gyávaság vagy épen a csúszás-mászás vádjával is tetézve elviselni.

Ha a meglévő pártok felett egy ilyen párt ala-

kul akkor hiszem, hogy jobb idők fognak következni szegény megtépett keblű evang. egyházunkra. Különben pedig fog folyni a harc, melyben sebetek veszünk és osztogatunk s Gileád balzsama nélkül, sebeinken elvérzik egyházunk.

Diui.

Belmissiói feladatok.

II.

Ha elejtjük is bármely örvendetes oknál fogva azon követelményt, mely szerint a lelkész maga igyekezzék személyes hatásával is már a gyermekseregbe beleoltani a vallásos meggyőződést és buzgóságot magában a népiskolában: föltétlenül követelhetjük azt, hogy a konfirmandusok oktatásánál kövessék el minden lehető a vallásosság beoltására.

Minden gyermek átnegy itt a lelkész kezén. Legjobban tapasztalhatja itt, hogy a népiskolai vallásitanítás legtöbbször valóban nem terjedt ki egyéb, mint a tankönyvek pusztá betűjének betanítására. S ha még legalább azok a tankönyvek kifogástalanok volnának.

A betanult „vallásan” pusztá bemagoltatásból állott, mely érzületivé egyáltalán nem vált. Ezért mondtam már előbb is, hogy vallásitanításról lehet szó, de vallásos nevelésről nem.

Hiszen, hogy egyebet ne is említsek, a legtöbb népiskolai vizsgálaton azt tapasztaltam, hogy a gyermekek — a legfelsőbb osztályokról szólok — magát a bibliát sem ismerik, anuak könyveit felkeresni nem képesek. Az alsóbb osztályokban pedig a betanított bibliai történetekből a levonható és levonandó erkölcsi tanúságokat soha sem hallották. Pedig a hüvely kard nélkül nem fegyver.

Ilyen készületséggel jönnek a gyermekek a konfirmációhoz.

Már most ezekkel szemben a lelkésznek ugyan csak komolyan kell vennie feladatát, hogy valóban értékes tagokat nyerhessen az egyház a konfirmandusokban. Komolyan annál inkább is, mert igen sok helyen magát azt a roppant jelentőségű konfirmációi ünnepélyt sem a gyermekek, sem a szülők nem tekintik egyébnek, mint pusztá czeremóniának, sőt tehernek, mely miatt a szegény ember nem használhatja szabadon munkára a gyermekét.

E tekintetben természetesen szintén kötelessége minden lelkésznek oda működni, hogy azt az ünnepélyt egész jelentőségében tudja méltányolni és valódi ünnepnek tekinteni az egyház minden live. Ne csak hányjuk-vessük össze a szertartást jól-rosszul, hanem mennél ünnepélyesebbé igyekezzük tenni. Ez is a belmissió munkássága egyik ága, mert vallásos érzületet ébreszt, buzgóságot nevel.

Ez ünnepélyessé tételre nézve sok helyen, a hol sok a gyermek, visszavetőleg hat a nyilvános vizsgálat, de viszont, a hol kevesebben vannak, éu föltétlenül szükségesnek tartom, hogy a vallásvizsgálat a konfirmációi istentisztelet alatt tartassék meg, részint, hogy a gyermekeket ezzel is a dolog komo-

lyabb felfogására indítsuk, részint, hogy a szülőket itt is tanítsuk, lelkükben a hitigazságokat felújtsuk. És a tapintatosan vezetett vizsgálat, tagadhatatlan, hogy úgy a gyermekekre, mint az egész egyháza nézve csakis üdvös eredményű lehet.

Természetes, hogy erre nézve főfeltétel a jó előkészítés.

Ide kell aztán igazi buzgóság! Ide kell fáradságot nem ismerő lelkesedés, mert a hivek későbbi vallásos iránya legtöbb esetben a konfirmáció benyomásoktól függ,

Itt tanulja meg igazán tisztelni a gyermek a lelkész, ki komoly törekvéssel, szeretettel önzetlenül csak a jóra irányítja őt, itt szereti meg egyházát, melynek igazait könnyen érthetőleg szívébe oltják; itt ismeri meg, mit köszönhetett eddig, mit várhat ezután az egyháztól, melynek rá is szüksége van, mely tőle is viszont hálát várhat; itt tanulja meg a kötelességteljesítést, látva maga előtt a jó példát; itt szokja meg komolyabb szemmel tekinteni az életet; itt érti meg, hogy a hit és szeretet az, melynek eddig is legtöbbet köszönhet, melyektől ezután is mindent várhat. —

S ki tudná elsorolni, mi mindent bele kell a konfirmációi oktatás alatt oltani a gyermek szívébe. Csak jelezni akarom egy-két, talán nem is a leglényegesebb feladat felsorolásával, hogy az egyháznak éppen itt kell hasznos, megbízható, buzgó tagokat szerezni.

S itt a kötelesség teljesítésében, a szelidségben, szeretetben, egyháziasságban, a dolog komoly felfogásában, a buzgóságban stb. magának a lelkésznek kell példaként előljárnia. Nem bottal menni a tanításra, hanem bibliával, nem összeráncolt homlokkal ásítózva, az óra végén, hanem vidáman és teljes odaadással kell buzgólkodnia.

Az a gyermek az itt nyert benyomásokat el nem felejtí egyhamar!

És ne magoltassunk, ne lapszámra tanítsunk, hanem oltuk e szívébe a hitigazságokat, hogy se világ, se idő, se boldogság, se keserv ki ne téphesse a gyermek lelkéből.

Hanem hát konfirmációi használatra szánt könyveink nagyrészt igen gyarlók s éppen nem alkalmasak. Az egyik túlságos terjedelmes, szószaporító, a másik nagyon is rövid; az egyik érthetetlen, nehéz irányú, a másik rendszertelen. Tankönyvnek azonban lenni kell, mert a gyermek emlékeztétét kötni kell valamihez. Én azt tartom, legcélszerűbb a rövid tankönyv, legüdvösebb a jó magyarázat.

Magyarázat, és nem csak egyszerű megjegyzése a következő leczkének. És a magyarázat legyen mindig tapasztalati és biblikus. Mert a legjobb tanítómester az élet, legjobb tankönyv a biblia.

A konfirmáció oktatás nem oly könnyű, mint a milyenek látszik, mint a milyenek némelyek vélik. Itt a legfőbb ideje, hogy a már értelmesebb gyermek szívére örökre igyekezzünk lekötni az egyház számára.

(Folyt. köv.)

Az ismétlő iskola.

Hogy az elemi oktatás felsőbb fokának, az u. n. ismétlő iskolának vajmi kevés gyakorlati haszna van, azt tapasztalhatja mindenki, a ki az ország egyes vidékein megfordul. Igen sok község van, hol az ismétlő iskola csak papiroson létezik, dacára annak hogy az iskolatörvény 50. §-a ilyenek felállítására a polgári községeket kötelezi s dacára annak, hogy az „Iparos tanulók iskolái szervezete“ 3-ik §-a értelmében, az iparos tanoncz ott, — hol tanoncziskola nincsen, — az ismétlő iskolát látogatni s felszabadulása alkalmával, a rendtartás 20-ik §-a szerint, iskolai bizonyítványt erről felmutatni tartozik. — Jogtalan lenne tehát az olyan eljárás, ha a tanoncznak bizonyítvány adatnék ki oly tanfolyam elvégzéséről, mely csak papiroson létezik. — Miután pedig a községek felekezeti, helyesebben protestáns felekezeti iskolákat segíyezni nem igen szoktak, a felekezeti ismétlő iskola leghelyesebben fog akkor rendeztetni ha új tanítói híványok adatnak ki, mert akkor az iskolafentartó egyházközség — okulva a multakon — elkülönítheti a tanítói, kántori és ismétlőiskolai javadalmazást s a megbízott tanító nem fogja megtagadni az ismétlő iskola vezetését azzal a kifogással, hogy külön honoráriumot nem kap, „ingyen“ pedig a szünetet feláldozni kedve nincsen!

A midőn egyházközségem az ismétlő iskolai oktatást rendezte, akként intézkedett, hogy a világi tantárgyak szerdán és szombaton délután, a hit és erkölcstan pedig vasárnap reggel taníttassanak. Mivel pedig az ismétlő iskolás fiúk $\frac{2}{3}$ része iparos tanoncz, annál fogva nemcsak megfelelt a magy. kir. vallás és közoktatásügyi minister 1884. évi május 4-én kelt 13033 számú abeli rendeletének, hogy az iparos tanonczok a hit és erkölcstanban is oktatandók, de azonkívül saját egyháza érdekében is cselekedett, mert, — miután többszörös kísérletezés dacára a vasárnap délutáni templomban való katechizálás felelevenítése nem sikerült, ily módon a vallástannak az ismétlő iskolában leendő tautítását szintén iskolai kényszer alá helyezte s ezt nemcsak a fiúkra, de a leányokra is kiterjesztette! — Ha most már az illető tanítóban van egyházas szellem, úgy a vasárnap reggeli hit- és erkölcstani óra után, magával fogja vinni növendékeit a templomba is! —

Hogy miért nem sikerült nekem s talán tisztelt szomszédaimnak is, legalább a német községekben, a vasárnap délutáni templomi katechizáció felelevenítése az nem csupán a németek közt lábra kapott vallásos közöny s a jó módban, hanem a zene engedélyek korlátlan megadásában is rejlik. — Azelőtt a papokat is megkérdezték: nincs e a táncmultságok ellen kifogásuk, mert a korcsmáros megfizeti az 1 frt 50 krt és a midőn délután a templomba harangoznak, ugyanakkor a korcsma előtt is megfújják a marsokat s nemcsak az ismétlő iskolások, de a mindennapi iskolás gyermekek is, a korcsmába sietnek; a 6—7 éveseket a kedves mamák maguk kísérik el. Hogy azután a koraérettség és fajtalankodás mily

állapotokat teremt, azt leírni nem szándékozom; de nagyon tövösnek kell kijelentennem Heves vármegye szabályrendeletét mely így szól:

„A 15 éven aluli gyermekeknek a nyilvános mulatóhelyekről való távöltartása tárgyában. 1. §. A közrend, közerkölcsiség és közegészség szempontjából Heves vármegye területén rendőrileg tilos az, hogy 15-ik életévét még be nem töltött gyermek korcsmában, sörméresi, vagy pálinka mérési helyiségben időzzék, avagy nyilvános táncmulatságon megjeljenek. 2. §. Ezen rendőri tilalomnak megszegése az 1879. évi 40. tcz. 1. §-a alapján kihágásnak nyilvánítottatik és ennél fogva ötven forintig terjedhető, az illető község szegény alapját megillető, pénzbüntetéssel büntetendő: a) azon korcsmáros, sör vagy pálinkamérő, avagy nyilvános táncmulatságot rendező, a ki 15. életévét még be nem töltött gyermekeket a korcsmában, sör vagy pálinkamérési helyiségben, avagy nyilvános táncmulatságon időzni enged. b) azon szülő vagy gyám, aki 15-ik életévét még be nem töltött gyermeket korcsmában, sör vagy pálinkamérési helyiségben, avagy nyilvános táncmulatságon időzni enged, vagy pedig most jelzett helyekre, avagy táncmulatságra magával visz. 3. §. Nem képez kihágást az, ha a községben állandó lakással nem bíró, vagy pusztán lakó szülő, vagy gyám 15-ik életévét még be nem töltött gyermekkel étkezés céljából időz korcsmában vagy sörméresi helyiségben, úgyszintén az sem, ha valamely helybeli lakos különleges viszonyainál fogva a jelzett helyiségekben való étkezésre van utalva . . .“

Felette nagyon kívánatos lenne, hogy Bács-Bodrog vármegye is minél előbb fogadná el ezen szabályrendeletet, mert miután községi rendőrséggel már amugy is rendelkezünk (bár a duhajkodás még mindig tart) a megkívánt közegek az ezen szabályrendeletben tiltott körülmények ellenőrzésére meglennének s az iskolágy épen annyit nyerne mint az erkölcs- és egészségügy! —

Végre még egy körülményt bátorkodom az ismétlő iskola tárgyában felemlíteni. — Sok helyütt ugyanis úgy magyarázzák az 1868. évi 88. tcz. 50. §-ának azon szavait „a mindennapi iskolából kikerült gyermekek 15-ik évük betöltéséig kötelesek a községi ismétlő iskolába járni,“ — hogy azon pillanatban a midőn a gyermek ezen kort eléri az iskolából — tehát évközben is — kiléphet. — Ezen magyarázat ellen szól a magy. kir. vallás és közoktatásügyi miniszternek 1878. évi márczius 31-én kelt 7280 számú rendelete, melynek 4-ik pontjában ez áll. „Azok, kik a mindennapi iskolában 12-ik s az ismétlő iskolában 15-ik évüket a tanév folyama alatt töltik be, a mindennapi iskolából az ismétlő iskolába a tanév befejezése előtt át nem léphetnek, illetőleg a tanév folyama alatt tartoznak a téli hónapokon át ismétlő iskolába járni.“ —

Kotller Otto,
körlelkész.

Szabályrendeletek és utasítások a dunántúli egyházkerületben.

(Ötödik közlemény.)

III.

A lelkészválasztás iránti szabályrendelet.

A felavatás kellékei:

Segédlelkészszé felavatható azon magyar honpolgár,

a) ki az egyetemes gyűlés által meghatározott theol. tanfolyamokat legalább kielégítő eredménnyel végezte, s a szakvizsga letetését is okmányokkal igazolta,

b) erkölcsi kifogás alá nem esik.

c) egyház- és hazaellenes társulatoknak nem tagja

d) szabályszerűen kiállított segédlelkészi meghívót mutat fel,

e) életkorának 22-ik évét betöltötte.

A lelkészi hivatal megüresedése s betöltése

2. A lelkészi hivatal megürül

a) hivatalról lemondás,

b) máshová költözés,

c) fegyelmi uton elmozdítás,

d) elhalálozás által.

3. A lelkészi hivatal megürüléséről az esperesi és a püspöki hivatal a Zs. T. 66. §-a értelmében értesítvén, az esperes azonnal intézkedik az eddigi lelkész kezelése alatt volt egyházi ingóságoknak két példányban felvételéről.

Egyiket átveszi az esperességi, a másikat visszaadja az egyházközségi levéltár számára.

A hívek lelki szükségleteinek kielégítéséről a zs. t. 67. §-ának utasítása szerint gondoskodik.

4. Ha a lelkészi hivatal a 3. §. a. b. c. pontjai alatt jelzett okok következtében ürül meg, az egyházközség köteles a megürüléstől számítva 3 hónap elteltéig a lelkészi hivatalt új választással betölteni.

5. A lelkészi hivatalnak halálozás folytán megürülése esetén az egyházközség köteles a Zs. T. 74. §-ban meghatározott hat hónappra terjedő kegyév, vagy ha sem özvegy, sem leszármazott utódok, sem munkaképtelen szülők nem maradtak, a Zs. T. 75. §-a értelmében a lelkészi nyugdíjintézet javára szóló $\frac{1}{4}$ év leteltével, 4 új lelkészt választani.

6. A lelkészi hivatalnak halálozás folytán megürülése esetén az egyházközség mindenképp előtt köteles a kegyévre jogosultakkal a tartozás ügyét tisztázni s tőlük a végkielégítési nyilatkozatot megszerezni.

7. Ha a tartozás kérdése megoldott, a kegyév leteltével azonnal, vagy ha a lelkészi hivatal megürülését a 3. §. a. b. c. pontjai alatt jelzett okok idézték elő, az egyházközség a megürüléstől számított legkésőbb 30 nap alatt kiállítja, és az esperesi hivatal útján felterjeszti az új híványt a püspökhöz, ki, ha az előbbi hívánnyal összehasonlítva csónkítatlannak találja, az egyházközséget az esperes által felhívja a kegyév letelte után 30 nap alatt, vagy ha kegyév nem volt a megürüléstől számított 3 hónap alatt választás útján betöltésére.

8. Az esperes a lelkészi hivatal betöltésére kitiizött határidőnek letelte előtt legalább 3 héttel az illető egyházközségben személyesen vagy akadályoztatása esetén megbízottja lelkészjelölő közgyűlést tart és a többségnek nyíltan kifejezett óhajtása szerint két egyénnek jelöltségét megállapítja.

E két jelölt nevét az esperes a közgyűlési jegyzőkönyv hiteles kivonatával felterjeszti a püspökhöz, ki ha a kijelölés rendben történt és a jelöltek ellen törvényes kifogás esete nem forog fenn, az egyházközség jelöltjeihez a maga részéről szinte két egyént jelelhet ki, s az esperes által utasítja az egyházközséget a jelöltek közül egynek rendes lelkészül megválasztására.

9. Az esperes az egyházközség meghallgatásával kitiizi a választás napját.

Intézkedik, hogy ez a megelőző vasárnapon a templomban kihirdetve s úgy a leány-, mint a fiók-egyházközségekben is közhírré legyen téve.

Egyszermind egybeállítatja a Zs. T. 34. §-a alapján a szavazatképes egyházközségi választók névsorát.

10. A kitiizött időben és helyen az esperes a választó közgyűlést buzgó ima után megnyitván, felolvastatja s esetleg kiigazittatja a szavazatképes választók névsorát.

Ezután előterjeszti a püspöki hivatalnak a lelkészjelöltséget kiegészítő s megerősítő levelét, a kijelölt egyének neveivel együtt, és felhívja a közgyűlést a választásra.

11. Ha a választó közönség egy jelölt körül sorakozott, a választás közfelkiáltással megy véghez.

Tíz választónak kívánatára azonban az elnökség elrendeli a névszerinti nyílt szavazást, melynél a szavazatok, a szavazók neveinek feljegyzése mellett pontosan jegyeztetnek; és pedig két példányban, melyeknek vezetését a pártoknak két-két bizalmi férfi ellenőrzi.

A szavazásnál a választók szavazatának általános többsége a döntő.

Ha az első szavazásnál egy jelölt sem nyert általános többséget, a két legtöbb szavazatot nyert jelölt között azonnal új szavazás rendeltetik el.

Az elnök nem szavaz.

Szavazatok egyenlősége esetén sorshuzás dönt a két jelölt között.

Alaki kifogások a választás ellen azonnal bejelentendők és a jegyzőkönyvbe veendőek.

12. A megválasztott lelkész számára a közgyűlésből kiállított és legalább 12 egyházközségi tag által aláírt híványt átveszi az esperes.

És ha a fentebbi 7. §-ra vonatkozással kifogástalannak találja, aláírásával elfogadhatónak nyilvánítja s a megválasztottnak kézbesíti.

13. Ha a megválasztott elfogadási nyilatkozatával a híványt aláírja, ezt a választó közgyűlésről felvett jegyzőkönyvvel együtt az esperes megerősítés végett felterjeszti a püspöki hivatalhoz.

14. A megerősített hívány visszaérkezése után a megválasztottal és a választó egyházközséggel egyetértőleg megállapított napon az esperes vagy meg-

bízottja az új lelkészt hivatalába a szokott módon ünnepélyesen beiktatja.

15. A megválasztott lelkész a kézbesítéstől számított 21 nap alatt hivatalosan nyilatkozik az egyházközségnél a hívány elfogadása iránt.

Ellenkező esetben a választás elveszti érvényét.

16. Ha a megválasztott a híványt nem fogadja el, új jelölésnek van helye.

17. Ha a megválasztott lelkész a híványt elfogadta, de azután elfogadási nyilatkozatát visszavonja, köteles a választási költségeket az egyházközségnek megtéríteni s ezen felül az egyházkerületi gyámoldába 100 koronát fizetni.

18. A megválasztott lelkésznek joga a számára híványilag biztosított javadalmazáshoz a hívány megerősítésétől veszi kezdetét.

Ugyan ekkor végződik joga az előbbi állásával járó díjazáshoz.

A lelkész a hívány megerősítési díj, a szállítási beiktatási díjak egészben megtérítésével tartozik, ha egy éven belül, — kétharmadát téríti meg, ha egy éven túl, — egy harmadát, ha két év múlva, de három év letelte előtt fogad el új híványt.

20. Az egyházközség viseli az elhunyt lelkész tisztességes eltemetésének költségeit.

21. A nyugalomba vonult lelkész, valamint a lelkészi özvegy is a személyt terhelő egyházi adótól mentesek, magánbirtokukra azonban az adómentesség nem terjed ki.

22. A lelkészi hivataltól megvált és a tanárin kívül más pályára lépett egyének elvesztik a jogot a lelkészi teendőik végezésére.

A kerületi gyűlésen pedig oklevelök érvénytelenek nyilvánítatik.

IRODALOM.

„Evangelikus egyházi szemle“ czímen Szeberényi Lajos Zs. békés-csabai lelkésztársunk havi folyóiratot indított meg, melynek 1. januári száma közkezen forog már s így minden figyelmes olvasó megalkothatta véleményét s ezen lapnak meg kötelessége is megjelölni álláspontját ez új testvérrel szemben. —

Mint minden elfogulatlan egyháztag úgy e lap szerkesztője is csak örül egy új irodalmi vállalat keletkezésén mert hisz ez az egyház szellemi életének gazdagodását, élénkülését jelenti s nagy önhittség volna azt képzeln, hogy egy szerkesztő, ha még oly ügyes volna is vagy egy lap, ha még oly kiváló erők tömörülnének is körülötte, mihelyt egységes iránynyal bír, minden nézetet érvényre juttatni, minden szükségét kielégíteni képes legyen. — Mihelyt valaki szükségét érzi, hogy saját egyáltalán nem-, vagy csak kevésbé képviselt eszméinek, elveinek érvenyesítése érdekében közlönnyt biztosítson, vagy a szerinte veszelyes irányzatú irodalmi működéssel szembeszálljon: nemcsak fel van jogositva, de erkölcsi kötelessége is elfoglalni azt a teret, melyet tehetsége, képzettsége mellett áldáshozólag művelhet s elveinek diadaláért sikra szállani tartozik. —

Szívesen elismerem, hogy a tisztelt szerkesztőtárs

urat ily szükségérzet vezérlé lapjának megindítására, mert eltekintve a programjában vallott alapelvektől, a szerkesztő ur által hangoztatott eszméket képviselni, egyházpolitikai álláspontját magáévá tenni, modorát használni az „Evangélikus egyház és iskola” nem képes. —

Néhány vonással vázoltam az új társsal szemben elfoglalt álláspontomat s csak annyit teszek még hozzá, hogy érintkezésünkben Augustinus nagy elve lesz irányadóm: „In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas.” —

Különböen kötelességemnek tartom az első szám tartalmát legalább a cikkek czimeinek elősorolásával közölni, hogy olvasóimban érdeket keltsek a vállalat iránt. Az előfizetési felhívás tartalmazza a programot. Cikkek: „Az önkény hatalma egyházunkban, — Luther és a szek-ták. (Egy nagyobb tanulmány kezdete.) — Pál apostolnak a zsidókhöz írott levele, Koren Páltól, Irodalom, Külmis-sió, Külföld, Belföld.

A lapnak, mely havonként egyszer, még pedig minden hó 20-án jelen meg, ára egész évre 2 frt, fél évre 1 frt. A lapnak szellemi és anyagi részét illető küldemények Békés-Csabára, a szerkesztő-kiadóhoz intézendők. Szívünk-ből kívánjuk, hogy a szerkesztő úr munkájának gyümölcseül egyházunknak fejlődését és előmenelét élvezhesse!

Krisztus az én életem. — Zábrák Dénes soproni lelkész-társunk egyházi beszégyűjteményének III. füzeté megjelent Vizkereszt utáni II. Vasárnap-tól — Ötvened vasárnapig terjedő időre szóló beszédekkel. — A szorgalmas és lelkének kincstárából a legjobbat és legszebbet nyújtó szerző urnak munkája előhaladásával a pártfogás fokozatos növekedését őszintén kívánjuk. Aggodalmas résztvétellel olvassuk, hogy vállalata anyagi terheit nem fedezi. Úgy látszik, vállalatunkra kedvezőtlen idők járnak! Hiszen a Sopronban megjelenő „Evangélikus Népiskola” is, ez a kiválólag evangéliomi népnevelési közlöny a bizonytalan-ság ingoványában vergődik. Igaz, szegények vagyunk, sokkal szegényebbek, mint a kívül állók hiszik és képzelik; de az ily irodalmi szükségét kielégítő vállalatoknak mégsem volna szabad a megélhetéssel küzdeni.

BELFÖLD.

Kahold. — Lassan, de még is csak — haladunk! Magyarhoni protestantizmusnak jelen vajudási korában nem akarok jeremiádat írni; bár nagyon hasonlít az asszonyhoz, kinek eljött, az órája, kinek fájdalma vagy-on s vele együtt nekünk is lehet aggódnunk, hogy anyaméhében halvaszülött, korcs, idétlen magzat is, de élő, ép és életre-való gyermek is rejthetik; s országvilág kíváncsi szemmel nézi, miféle új életet hoz az létre. Ha nem is aggódnánk s busulnánk, még is csak tünődünk!

Papírszáadunkban, melyben a cikkek, a lap, a könyv-írói vizsketeg oly általános ragállyá lett, hogy még papot meg tanítót sem kímél meg, midőn nemcsak nagy országos és egyházi kérdések megoldásában könnyen beletörök késünk, hanem kisebb p. o. papzsák-féle kérdésekben is könnyen, igen könnyen kifogyunk a türelemből! . . . Valjon mi lesz en ebből? e kérdés könnyen vehet rajtunk erőt, ha az ötödéves tanári s tanítói pótlékfizetés korában s a jól

fizetendő középiskolai okleveles tanárok országos hiányának idejében, sok falusi ev. és ev. reformált pap philoxera, peronospora, silány gabonaár, rosz termés, cseléd s nap-számos hiány, vagy túlszigázott igénye, országos bölc-s törvényszabta stóla-fogyás, gyülekezeti túladosódás vagy el-szegényedés folytán nem csak ötödévi, hanem rendes évi veszteséggel is küzdöködik; midőn »a mi Otthonunk« s más derék családi lapot nem tarthatunk fenn, az „Órálló“-t, az „Ev. egyház s iskolát“, s más szak-, napi, vagy szép-irodalmi lapot nem járathatjuk, jeles munkákra nem fizethetünk elő a belmissió terén vajmi édes keveset, külmissióén pedig semmit sem lendítünk, midőn a család fenntartása s neve-lése szülte, s egyéb kiadások folyton szaporodása, a „sustine és abstine“ gyakorlása ugyan csak megvizsgál bennünket, megnyugszunk-e az Ur szavában: „A mi igaz, néktek meg-adom“, — meghajlunk-e még pedig a legnagyobb örömmel, az ő meghívója előtt: „az én igám gyönyörűsége-s és az én teremh könnyű?“. . .

Valjon mi lesz en ebből? . . . A nagy Zwingli taná-csára, valamint számos hittérítőhöz hasonlólag tanuljunk-e papi hivatalunk mellett még egy mesterséget, hogy a nagy Pál apostol nyomdokiban nappal papok éjjel pedig holmi kenyérkereső mesteremberek, halászok vagy másfélék is lévén, a mint ingyen vettük, úgy ingyen adjuk is az evangéliomot; vagy pedig majd egy új zsinati törvény azt parancsolandja-e a mely evang. pap a katonatisztek példája szerint nem kap óvadékképes feleséget, a ki férje évi jöve-delme nélkül is megél bármily számostagú családjával, az nem házasodhatik meg? . . . Avagy csak Waldus Péter féle gazdaemberek legyenek-e evang. papokká a kik el-adván minden „marhájukat“ a szegényeknek osszák? . . .

Nyelvháborúval marczangoljuk mi, maroknyi honi evangélikusok egymást, hogy hatalmas s gazdag ellenünk csak örüljön vesztünknek, s ne is szoruljon ama fáradságra hogy az idő kerekét harmadtél századdal visszafordítván, ő tegyen bennünket, koldussá, rabbá, száműzött-té! Óh be jó volna, ha egy néhány jó magyar ember s kitünő hazafi most nem türelmetlenkednék, hanem a magyar génusz dicső fényoldalával, Széchenyi európai műveltség-szomjával s áldozatkészségével, valamint tettvagyával, Deáknak önzetlenségével, Kossuth lángoló szabadságszeretetével, és Eötvös József nemeslelkűségével fogna a munkához, majd máskép hódítna s nyerne a magyar állameszme és nyelv; majd lenne egy szellem és egy jellem, mint a háromnyelvű — Helvétia-ban!

De félre a tünődéssel, mert halhatatlan Petőfi-nek fel riaszt: „Ha férfi vagy, légy férfi;“ nagy Aranyunk aranyszava vigasztal; „Hogy övéit el nem hagyja, Ki mindnyájunk édes atyja,“ s Horatius most is int a „justus és propositi tenax vir“ szavával: „si fractus illabatur orbis, inpavidum ferient ruinae!“

Félre a kishitűséggel s töprengéssel, mert él még hi-tünk istene, a ki ott, hola a mi erőnk nagyon csekély, mel-lettünk és érettünk küzd, s ott s úgy győz, a hol s a hogy nem is gondolhattuk!

A 17-ik században Richelieu róm. kath. bibornok — a 18-ikban II. József róm. kath. császár, — a 19-ikben III. Napoleon róm. kath. császár szolgálta — a protestan-tizmust megsegítvén dönteni az ő „komájának,“ IX. Pius pápának egyházi államát!

De felélünk, de felvidulunk most is ha a protestantismus most is néha—néha, bármily csekély mértékben ily furcsa komaságot lát s tapasztal!

Bocsánat a hosszú elmesfutás s a nagy feneket kerítő bevezetésért; sietek tárgyához.

A kaboldi gyülekezet 1856-ban tornyot épített, melyet azonban az idők mostohasága miatt harmincz év alatt sem birt teljesen kifizetni; azóta már negyedik lelkésze lévén mégis 4000 forint adóssága maradt a tornyának még sem volt órája!

Haj, mikor más valaki nincs, a ki megtenné, mily kényes munka az egy papra nézve, gyülekezetét mindvégig s mindig újra kérni, unszolni, nógatni, zaklatni: „Senkinek semmivel ne tartozzatok“ vagy pedig sürgetni: „Fizesd meg a mivel tartozol!“ De mind a négy kaboldi pap fáradozása hiába lett volna, ha a jó Isten nem változtatott volna viszonyainkon és sorsunkon! Csak néki legyen hála mondva, hogy ki van fizetve tornyunk, hogy van már új toronyóránk is, még pedig kifizetve, habár van 200 frtnyi s még nem törlesztett adósságunk is!

Akadtt ugyanis több jöltevőnk. Pauer Pál, egykori kaboldi borkereskedő, Bolfe testvérek és Osiecki lovagné úrhölgy: 100—100 frtot adtak toronyórára, de azért még 38 évig kellett várni, míg megkaptuk, mert a gyülekezett adósságfizetéssel, két új iskola építésével s más nagyobb kiadásokkal untig lévén megterhelve, új kölcsönre szorult! Azért nem is gondolhatt arra oly soká, hogy toronyórát vett volna. A régi adósságok nagy lyukát csak kisebb s több új adósságok lyukának kivásával tömhettem be! De minden lutheránus papi vastagfejűségünk, melyet megtoldottunk még jókora adag kálvinista vastagnyakúsággal, kép nélkül mondva, minden vasakaratum s következetességünk is megtört volna a viszonyok mostohaságán s a község azon szokásán, mely a régi adósságokat nem törleszti, az új adósságokat pedig elévülni hagyja! . . . Tehetős világi ur vagy evang. maccenas az egész vidéken sem lévén, vajmi keserű ürömpohár volt a közgyűlöltséggel szembe szállni! . . . Így csak az Úr segíthetett már elszigetelt félreeső gyülekezetünkön és csakugyan segített is! Ő néki köszönjük új toronyórákat, ő adta, ha nem is mint a lorettói templomot a legenda szerint, angyalok által, hanem ember által, úgy mi is meg nem várt s meg nem reményelt uton s módon jutottunk hozzá!

Fennt említett Osiecki úrhölgy volt fia, néhai Osiecki Frigyes lovag ur, egy róm. kath. urfi végrendeletileg hagyott nekünk 600 frtot toronyórára s így volt pénzünk hogy Schneider F. L. freudenthali cégénél 805 frt 70 kr. árán vettünk is.

1894-iki november 25-én délben ütötte első óráját, örömráját, mely ily falusi gyülekezetben eseményszámba megy; de az összes evang. egyházra nézve is csak ugyan öröm, midőn látjuk, hogy róm. kath. embernek volt oly áldozatkész felebaráti szive, hogy evang. gyülekezetnek szerez toronyórát. Meg is ünnepeltük egy beszéddel, melyet alulírt a 102. zsolt. 14. verse nyomán tartott, következő témával: „Höret, was ich euch will sagen, was hat unsere Uhr geschlagen?“ s e részekkel: I. Gottes Treu ist täglich neu; II. Verrichte deine Pflicht getreu; III. Schnell ist dein Lebenslauf vorbei! Az órára pedig rányomattuk a nemesszívű adakozók neveit.

Különben az Úrnak végetlen irgalma a kaboldi ev. gyülekezetet már több ízben szerencsételte magas, sőt legmagasabb rangú róm. kath. jöltevők kegyadományai-val! Így p. o. II. József császár, midőn a henylő szerzeteseket megszüntette, s rendjeiket eltörölte, 1784-ben a kaboldi evang. gyülekezetnek az ő új templomába oda adta a bánfalvi (Sopron mellett) eltörölt paulinus szerzet zárdatemplomának oltárát, mely renaissance-stylben készült remekmű, sőt egyháztörténeti nevezetesség, mert ennek a kaboldi ev. oltárnak alig lesz Magyarhonban párja annyiban, hogy egykori róm. kath. oltár előtt, melyről a tabernaculumot eltávolítottuk, már 111 év óta evang. papok szolgálják az Urat!

I. Ferencz József Ő Felsőge mostani dicső királyunk, két iskola építésére 200 frtot, — Eszterházy herczeg Ő Főméltósága ugyanannyit, — Eszterházy herczeg egykori nevelője, későbbi képviselőnk, a mostani kassai megyés püspök, Bubits Zsigmond, Ő Méltósága ugyanazon czélra képviselő korában 50 frtot méltóztattak adni.

Midőn máshitűek a mi egyházunkat és iskolánkat ily pártfogásra érdemesnek tartják, nemde újra feléled reményünk annak jobb jövője, — köteleességérzetünk, munkaszeretetünk s türelmi kedvünk annak tovaépítéséhez! Tegyük mi, evangélikusok magunkat ily pártfogásra mindig méltókká, mert nem hiába van megírva: Példabeszéd 16, 7: „Mikor jóakarattal vagy az Úr valakinek utaihoz, még annak ellenségeit is jóakaróivá teszi ahoz!“

Pieler Máttyás,
kaboldi lelkész.

VEGYESEK.

— A dunáninnyi egyházkerület 1894. évi december hó 19-én s következő napjain tartott közgyűlésének jegyzőkönyvét, mint a nógrádi lapokból értesülünk f. h. 30-án hitelesítették Nagy-Romhányban nagys. Laszkáry Gyula, a gyűlés világi elnökének vendégszerető házában.

— A pozsonyi theol. akadémia. Schneller István akadémiai igazgató távozása következtében szükségessé volt az akadémia ügyeit rendezni, mely czélból január hó 29-én az akadémia kisbizottság megtartotta ülését. A fájdalmasan bucsúzó és őszinte sajnálattal bucsuztatott távoznak tantárgyait e tanév végéig a tanári kar tagjai osztották be maguk között. Az igazgatói állásnak ideiglenes vezetésével nagyt. dr. Masznyik Endre úr bízott meg. Így megfogyott erőben bár, de munkakész igyekezettel s Isten áldásának édes reményében fogja megkezdeni a theol. akad. jelen második félévi munkásságát.

— A pozsonyi evang. egyház 1894. évré kiadott értesítőjéből látjuk, hogy az egyházközség és az egyházmegye között fennállott egység a zsinati törvényeknek megfelelőleg megszűnt s mind az egyházmegye mind az egyházközség külön szervezettel s külön tisztviselői karral bír. A népesedési mozgalom adatai: a németajkú hivek körében kereszteltetett 223 gyermek, konfirmáltatott 140 gyermek, hird. 92 pár, esket. 80; temetett 229 egyén; úrvacsorához járultak 1766; a magyar-tótajkúak körében kereszt. 68 gyer. konfirm. 23, hird. 35, esket 27 pár, temetett 49; úrvacsorához járultak 1170. Iskola látogatás a lyceumban 361 tanuló, a népiskolában 907; a vasárnapi-iskolában 96; Ligetfaluban 43; Főréven 115. Az egyház kórházában 192 beteg részesült orvosi kezelésben és a diakonissák ápolásában; az egyházi árvaházban 18 gyermek ellátást, melynek leányosztálya szintén a diakonissák felügyelete alatt áll. A diakonissaintézetben 9 nővér foglal-

kozok, 2 Stuttgartban képeztek. A magán betegápolás a kórházi 4898 nappali és éjszakai szolgálaton kívül 40 személynél 916 napot és 885 éjszakát vett igénybe; az egyházi ápolóban 16-an láttatnak el. Hogy az áldozatkészség ez évben is szép gyümölcsöket hozott, mutatja, hogy a templomra begyűlt adományok összege 4743 frt 34 kr. ide nem számítva részint a természeti, részint másnemű adományokat. A lyceumnak 472 frt 65 kr. jutott; az alumneumnak, melyben 104 tanuló láttatott el, 993 frt 45 kr. jutott; a convictusban 48 tanuló részesült jótétevényben. A kórházra 994 frt 85 krt, a két árvaházra 5156 frt; a szegények és munkaképtelenek alapjára 210; az ápoló intézetre 3146 frt; különféle nyugdíjintézetre 889 frt 29 kr; szegény polgári özvegyeknek 150 frt; ebből 44 özvegy segélyeztetett; a házi szegények alapjának 795 frt; a pénztárosi nyugdíjra 104 frt, szegény elemi iskolás gyermekek ellátására 220 frt; a diakonissaintézetnek 6490 frt 74 kr. jutott. Különböző czimen befolyt kegyadományok összege tehát 23155 frt 32 kr. nem számítva a természetben befolyt adakozásokat, a melyek szintén csinos összeget tesznek ki. Az egyház 1,030.537 frt alapítványi vagyont kezel. Bevétele 40560 frt 29 kr. kiadási ugyanannyi. Ha az évről évre megújuló buzgóság és a vagyonnak hűséges kezelése nem biztosítaná az egyház életének folyamát, bizony nagyon könnyen állhatna be a fenakadás. Azonban e vagyont kezelő gazdasági választmány s annak élén derék elnöke Günther M. V. biztosítja a gyülekezetet minden beállható pénzügyi zavarok ellen. Az értesítőhöz csatolva van még az egyházi nőegylet gyűjtése, mely összesen 793 frt 60 krt tett ki; a szegény gyermekek téli élelmézésére gyűlt 144 frt. Istennek áldása nyugodjék ez egyházon és annak minden hívének.

— Léván az 1894. évben született 7 fi 5 lány összesen 12; meghalt 2 férfi 4 nő, összesen 6; eskettetett 2 tiszta evang., 3 vegyes pár, összesen 5 pár; úrvacsorával élt 56 férfi 59 nő, összesen 115; avatáson volt 3 nő; áttért 1 férfi 1 nő; ki nem tért egy sem. — Befolyt adományok és gyűjtések főösszege: 433 frt 78 kr., 8 drb. oltári és 15 drb. csillár gyertya.

— A székes-fehérvári egyház tudósítványában megjelent Gáncs Jenő lelkészársunk Kossuth Lajos felett mondott gyászbeszéde. A befizetések összege 525 frt egyházi adóban; 15 frt 25 kr. és 17 frt 25 kr. a Lutheralapra; pénztári bevétele 3687 frt 69 kr.; kiadása 3683 frt 81 kr. maradvány 3 frt 88 kr.; aranykönyvébe 1389 frt 76 kr. van bejegyezve; a nőegylet bevétele 112 frt 55 kr., kiadás 97 frt 12 kr. maradék 15 frt 43 kr. Lélekszám az egész missiói körben 678 lélek; született 21 gy., esket. 10 p., konfirm. 8 gy. úrvacsorával 154-en éltek. Halottja e gyülekezetnek nem volt. Iskolába jár 75, óvodába 26 gyermek. E kis egyházban is él az Úrnak lelke, mely aránylag szép gyümölcsöt hozott létre.

— A lovász-patonai egyházközség évkönyve úgy az egyház buzgó lelkészenek működéséről, mint a hívek áldozatkészségéről nyújt tanubizonyosságot. Lélekszám L. Patonán 1230; N. Démen 250; egybekelt 13 pár, született 48 gy.; konfirm. 20 gy., meghalt 21 egyén; iskolába járt L. Patonán 173, N. Démen 31 gyermek. Az aranykönyvbe 124 frt 60 kr. van bejegyezve és így az új orgonának alapja 940 frt; áldott emlék czimén 58 frt jött be; gyámintézetre adakoztak 8 frt 98 kr.; különféle czimeken 22 frt 95 kr. Lámpák beszerzésére 11 frt 50 kr. Krónika czim alatt a biblia olvasásának tartalmát adja a 40 zsoltártól a 110 zsoltárig folyó rövid magyarázatával. Kossuthgyász, katechizáció és konfirmáció végzéséről számol be. Az új orgonát pünkösdi első ünnepen avatták fel. Estve környörgéseket és Gusztáv Adolf ünnepélyt tartottak. A gyülekezeti háztartásban 1516 frt 34 kr. szükséglet mellett ugyanannyi kiadás van előirányozva. Úgy az anyaegyházban mint N. Démen a takarékmagtár szépen gyarapodik.

Befejezésül Ihász János érdemült felügyelőjének szentel egy czipruságat.

— **Belmissiói jelenség.** — A beszteerczebányai ev. iparossegédek önképzőköre f. é. február 1-én, saját pénztára javára tánczczal egybekötött hangversenyt rendezett. — A hangverseny műsora a következő: 1. Spohr L. „A dal.“ Előadja a dalkör. 2. Erkel F. Bórdal a „Bánk bán“ cz. dalműből, énekl: Riecsánszky Gusztáv úr. 3. Matei G. „Valse de Concert“ zongorán előadja Stollmann Malvin k. a. 4. Szentmártoni: a) „A hegedű száraz fája“, b) „Azért hogy nincs szeretóm már“ énekl a dalkör. 5. Magán-hegedű zongora kíséret mellett, játsza Schmidt Luiza k. a. 6. Palotási Gy. „A csónakos.“ Énekl a dalkör. 7. Beethoven L.: „Arany nap búcsút intesz.“ Énekl: Perczian Győző, Gerle Barna, Stollmann Gusztáv és Szimonidesz Dániel urak. 8. Mascagni: Intermezzo „Parasztbecsületből“ zongorán és harmoniumon előadják Mockovcsákné Márkus Jolán úrnő és Brockon Jenő úr. 9. Szentmártoni J. „Oh bájos szőke kislány“ Énekl: Scheer Pál úr. 10. Thern K. „Dalünnepen.“ Énekl a dalkör. — Nagyon jól esik látnunk, hogy a beszteerczebányai evang. előkelő gyülekezet így gondozza iparos ifjúságát! Adja Isten, hogy többi gyülekezeteink is e példán induljanak. Sok sikert Isten áldásából.

— **Az Új f. Varsándi egyháznak két hive** Búcs András és Neje Ugróczky Sára az egyház pénztárába megőrzés végett letett végrendeletük szerint összes vagyonukat (mintegy 10 ezer frt) az egyházra hagyományozzák. Ők betű szerint töltik be a felhívást, mikor a Krisztus egyik kicsinyének minden marhájukat odaadják. Az Úr áldja, éltesse a nagylelkű jöltevéket!

— Léván jan. 15-én Blaskovics Gusztáv ösödi tanító és Macsuha Mária menyegzője alkalmával gyámintézeti czélra gyűjtetett 3 frt 36 kr.

HIRDETÉS.

Kiadásomban megjelent s alólirott könyvkiadó-hivatalban valamint minden hazai könyvkereskedésben kapható

Gyöngyössy Sámuel, köznapi imák templomi használatra,

tekintettel az évszakokra.

Ára fekete vászonkötésben 3 frt.

Diszkötésben aranyvágással 4 frt.

A könyv árának postautalványon való beküldése után az *bérmentve* küldetik meg.

Miskolcz, 1895. január hó.

Ferenczi B.

protestáns egyházirodalmi könyvkiadó hivatala,

